

Recensie: Marja Schouten

Maarten Slagboom: 'Echo' Prenataal onderzoek en keuzevrijheid. Uitgeverij Augustus, Amsterdam 2011. ISBN 9789045704586
(Zwangerschapsproblemen/ ED/AG/1) Zie ook: www.augustus.nl

Soort boek/Stijl/Aandoening: De mogelijkheden van prenataal onderzoek breiden zich steeds verder uit. Dit blijft niet zonder gevolgen. Sinds iedere zwangere in Nederland een 20-wekenecho krijgt aangeboden, is het aantal zwangerschapsonderbrekingen na constatering van bijvoorbeeld een open ruggetje bijna verdubbeld. Maarten Slagboom en zijn vrouw werden voor de keuze gesteld of zij de zwangerschap wilden voortzetten toen bleek dat hun kind meervoudig gehandicapt zou worden geboren.

Over de schrijver: Maarten Slagboom is journalist en werkt voor de VPRO. Hij was eindredacteur binnenland van het Radio 1 programma *De Ochtenden*, *VPRO Thema*, *De Plantage* en *Iets met boeken*. Verder publiceerde hij onder in het *Utrechts Nieuwsblad*, *Humo* en *Rails*.

Korte Bespreking: In het eerste gedeelte van het boek wordt al snel duidelijk voor welk ethisch dilemma de schrijver staat. Tijdens de 20-wekenecho blijkt dat er iets aan de hand is met het kindje van Maarten Slagboom en 'H', zoals de schrijver zijn vrouw in het boek noemt. Door de kinderarts wordt dit vermoeden bevestigd. Het kind heeft waarschijnlijk een open ruggetje, en een waterhoofd, maar een blauwdruk hoe het kindje werkelijk ter wereld zal komen, bestaat niet. Ze krijgen vier weken om de beslissing te nemen, immers de wettelijk toegestane abortus termijn is 24 weken.

De keuze wordt volledig overgelaten aan Slagboom en zijn vrouw. De vraag dringt zich op in hoeverre je mensen überhaupt deze keuze kunt geven. Slagboom neemt ons mee in de beperkte tijd die rest om de zwangerschap af te breken of te voldragen. Als de zwangerschap na vier weken twijfel wordt afgebroken, blijft de prangende vraag: heb ik er wel goed aan gedaan?

De schrijver legt zijn dilemma voor aan deskundigen, artsen, politici, gynaecologen en ethici. Elk gesprek is een hernieuwde aanleiding om zijn eigen standpunten te herijken. Het is een lange zoektocht naar een troostrijke gedachte, naar een uitweg in deze complexe materie, maar de twijfel blijft bestaan. Hij legt bloot hoe het samenspel van voortschrijdende technologie, politieke compromissen en overtuigingen van medisch specialisten en ethici steeds meer ouders voor genadeloos ingewikkelde dilemma's plaatst. Welke keuze je ook maakt, als ouder ben je altijd schuldig. Er is geen ontsnappen aan: 'Je krijgt altijd levenslang.'

Wat viel op: Met subliem taalgebruik en zeer gedegen journalistiek onderzoek verwoordt Slagboom zijn existentiële verwarring. Het boek zet je aan het denken over ethische, medische en menselijke dilemma's bij prenatale diagnostiek. En verder (zie ook extra).

Citaten: 'Wie zegt dat kinderen met een afwijking niet gelukkig kunnen zijn? Is het streven naar perfectie niet een van de ziektes van deze tijd?' (pag. 13)

‘We zijn niet meer gewend om te lijden, zegt Tielens (daklozenpsychiater)...Overkomt je iets naars, dan moet je er onmiddellijk aan geholpen worden. Pilletjes, therapietje... (pag. 17)

‘We staren naar het doosje. Ik haal de pil eruit en leg hem in het midden van het tafelblad. Wat een gruwelijk banaal ding. We lopen weg, maar keren telkens terug...H. loopt weer weg. Ze komt terug met twee glazen water. ‘We doen het samen,’ zegt ze beslist. Een tijdlang zitten we zo zwijgend naast elkaar...We kunnen ons nu nog bedenken, maar we zijn uitgedacht. Moegestreden. Murw. Geven ons over. We pakken de glazen. H. legt de tablet op de tong en gelijktijdig slikken we. Tijd van inname: 21.06 uur. (pag. 44)

Recensies: ‘Een indringend en belangwekkend boek...Een ethische thriller.’ *Artsenkrant*.

‘De kracht van de auteur is dat hij standpunten schetst en weegt, maar niet een eigen positie verdedigt.’ *Biblion*.

‘Zijn boek neemt de lezer mee langs tal van ontwikkelingen die ons hebben gebracht waar we nu zijn.’ *Algemeen Dagblad*.

‘Dit indrukwekkende boek leert je begrijpen waarom zoveel verschillende keuzes mogelijk en legitiem zijn – en tegelijkertijd onmogelijke keuzes blijven.’ *De Maakbare Mens*.

Extra: We kunnen steeds meer. We weten steeds meer. In het geval van prenatale diagnoses leidt dat tot medische en menselijke dilemma’s. Soortgelijke dilemma’s doen zich voor bij euthanasie.

Karin Spaink opent haar column in *Het Parool* getiteld *Natuurlijke dood*: ‘De natuurlijke dood is vrijwel uitgestorven...voor je het weet lig je aan tien machines. Een onbedoeld effect van die technologie is dat de weg naar de dood nu geplaveid is met beslissingen...doodgaan is een medische beslissing geworden, een handeling waarover met alle betrokken partijen overeenstemming moet worden bereikt...Sterven is tegenwoordig opgedeeld in handelingen.’